

MECANISMUL INDEPENDENT DE RAPORTARE:

MOLDOVA RAPORTUL SPECIAL DE REALIZARE A PLANULUI DE ACȚIUNI 2014

Gheorghe Caraseni,
OCT Caraseni



MECANISMUL INDEPENDENT DE RAPORTARE: MOLDOVA

RAPORTUL SPECIAL DE REALIZARE A PLANULUI DE ACȚIUNI



| | | |
|-----|--|----|
| I | REZUMAT..... | 1 |
| II | IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR | 5 |
| 1 | ANGAJAMENTUL 1: PROMOVAREA PRINCIPIULUI DATELOR DESCHISE ÎN MOD IMPLICIT..... | 10 |
| 2 | ANGAJAMENTUL 2: ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI ACCESULUI LA INFORMAȚIA CU CARACTER PUBLIC | 14 |
| 3 | ANGAJAMENTUL 3: ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN PROCESUL DE GUVERNARE LOCALĂ | 17 |
| 4 | ANGAJAMENT 4: ÎNCURAJAREA PROCESULUI DECIZIONAL PARTICIPATIV PRIN PLATFORME ELECTRONICE DE COMUNICARE..... | 19 |
| III | RECOMANDĂRI..... | 23 |



I | REZUMAT

Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (Open Government Partnership - OGP) este o inițiativă internațională multilaterală voluntară, care are scopul de a asigura, din partea guvernelor, angajamente în beneficiul cetățenilor, de a promova transparența, implicarea cetățenilor, lupta împotriva corupției și exploatarea noilor tehnologii în consolidarea guvernării. Mecanismul Independent de Raportare (Independent Reporting Mechanism - IRM) face o revizuire bianuală a activităților din fiecare țară participantă OGP.

RAPORT SPECIAL DE RESPONSABILIZARE

Guvernul Republicii Moldova a aderat la OGP în aprilie 2012, după adoptarea Deciziei Nr 195 privind Punerea în Aplicare a Planului de Acțiuni OGP.

Primul plan de acțiune a fost elaborat pentru 2 ani (2012-2013) și conținea 25 angajamente și 47 acțiuni, din care 16 acțiuni au fost realizate integral. În anul 2013, Guvernul a abordat diferit elaborarea celui de-al doilea Plan de Acțiuni, care conține 4 angajamente. Al doilea plan este parte a unui Planului de Acțiuni a Guvernării e-Transformare pentru 2014 care este mai vast¹ și stabilește acțiunile legate de implementarea soluțiilor tehnologice pentru îmbunătățirea guvernării. Toate angajamentele OGP pentru 2014 au fost integrate în Planul de Acțiuni e-guvernare. Prin urmare, al doilea Plan de Acțiuni OGP Moldova a fost conceput pentru un an în loc de Planul de Acțiuni standard de 2 ani. Perioada efectivă de implementare a Planului de Acțiuni a fost 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2014. Acest raport vizează faza de elaborare (iulie 2013 - septembrie 2013) și implementarea a Planului de Acțiuni 2014 în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2014.

Având în vedere intervalul de timp redus reflectat de acest raport, și în urma consultărilor cu Guvernul Republicii Moldova și societatea civilă, IRM a optat pentru elaborarea unui Raport Special de realizare pentru evaluarea progresului înregistrat de al doilea Plan de Acțiuni. Cu mai puține subiecte de studiu, acest raport comprimat va informa privitor la implementarea Planului al treilea de Acțiuni și elaborarea planurilor ulterioare, dacă Moldova va decide să utilizeze ciclul bianual de planificare.

CONTEXTUL INSTITUȚIONAL ȘI CONSULTĂRILE

Promovarea principiilor de guvernare deschisă este unul din cei 12 piloni ai Agendei e-Transformare a Guvernului pentru 2014. De aceea participarea Moldovei la OGP a fost prezentată publicului larg ca parte a inițiativelor de e-guvernare ale Guvernului, care au ca scop "creșterea transparenței, îmbunătățirea eficienței Guvernului și a furnizării serviciilor publice și lupta împotriva corupției prin valorificarea potențialului tehnologiilor informaționale"². Centrul E-Guvernare coordonează procesul OGP în Republica Moldova. Centrul de Guvernare Electronică este o instituție publică creată de către Cancelaria de Stat în 2010, pentru a susține eforturile de implementare a agendei de e-Guvernare prin modernizare tehnologică. Centrul are o influență semnificativă asupra altor instituții și este responsabil pentru punerea în aplicare a angajamentelor OGP. Autoritățile moldovenești nu au resurse bugetate pentru punerea în aplicare a OGP, ceea ce limitează capacitatea lor de a-și asuma angajamente ambițioase. Coordonatorii e-transformării și autoritățile administrației publice centrale susțin punerea în aplicare a Planului de Acțiuni prin coordonarea activităților de implementare în cadrul instituțiilor publice. Suplimentar, Programul Strategic de Modernizare Tehnologică e-Transformare (PSMT) își propune să asigure o guvernare mai transparentă, eficientă și receptivă până în 2020. Acesta are drept scop utilizarea investițiilor inteligente în tehnologiile informaționale și extinderea utilizării acestora în sectorul public³. PSMT reprezintă un document strategic privind e-transformarea Guvernului Republicii Moldova cu obiectivele generale și specifice e-guvernării. Guvernul RM a decis să comaseze angajamentele PSMT și OGP.

Prin urmare, angajamentele OGP se referă în mare parte la îmbunătățirile tehnologice. Organizațiile societății civile din Moldova (OSC), inclusiv Institutul pentru Guvernare Deschisă, Fundația Soros, Transparency International, ADEPT au fost împotriva unei astfel de abordări și au solicitat să fie două planuri separate, dar Guvernul și-a menținut decizia inițială. Societatea civilă a dorit să fie respectate normele OGP, care prevăd planuri de acțiuni pentru 2 ani. Guvernul a argumentat că nu dispune de resurse umane și financiare suficiente pentru implementare.

Reprezentanții societății civile consultați de cercetătorul IRM, sunt de părerea, că, în comparație cu primul Plan de Acțiuni, cel de al doilea a fost elaborat într-un format mai participativ. Consultările au avut loc cu reprezentanții societății civile și ai sectorului privat, dar numai din capitala Chișinău. La recomandarea primului raport de progress IRM, Centrul de Guvernare Electronică a încheiat parteneriat cu Camera de Comerț Americană (AmCham) care a fost implicată în procesul de consultare în calitate de componenta de afaceri. Suplimentar, grupul de lucru de guvernare electronică și Institutul pentru Guvernare Deschisă al Consiliului Național de Participare (CNP) s-a oferit voluntar să implice Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Ministerul Finanțelor pentru sporirea participării în OGP.

CNP – compus din grupul de lucru al societății civile pe Guvernare Electronică și în frunte cu Institutul pentru Guvernare Deschisă – au condus procesul de elaborare al planului al doilea de acțiuni. Guvernul Republicii Moldova a creat CNP în calitate de organ consultativ în baza Hotărârii de Guvern (19.01.2010). CNP este format din 30 reprezentanți ai societății civile, cu un mandat de 2 ani, divizați în mai multe grupuri de lucru. CNP facilitează dialogul între membrii societății civile și Guvern, precum și participarea la elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și actualizarea documentelor de planificare strategică. Institutul pentru Guvernare Deschisă implică membrii CNP, reprezentanți ai OSC-ilor și alți experți, inclusiv din sectorul privat și diseminează valorile și principiile de guvernare deschisă între organizațiile societății civile și reprezentanți ai Guvernului.

La 7 iulie 2013, Cancelaria de Stat a organizat un eveniment de consultare publică cu privire la progresele OGP în RM. Aproximativ 70 de reprezentanți ai

societății civile, sectorului privat, coordonatori pentru e-Transformare de la toate autoritățile publice centrale, precum și mass-media au fost invitați la eveniment. În plus, Centrul de Guvernare Electronică a invitat experți internaționali în domeniul guvernării deschise, cum ar fi doamna Liia Hänni de la Academia de Guvernare Electronică din Estonia. Centrul de Guvernare Electronică, care conduce agenda de guvernare deschisă la nivel național, a prezentat un raport de autoevaluare a primului Plan de Acțiuni. Două OSC-le au prezentat constatările privind punerea în aplicare a primului Plan de Acțiuni și recomandările pentru provocările în implementarea angajamentelor de date deschise în Moldova. Constatările cheie ale OSC-le au scos în evidență faptul că funcționarii publici posedă cunoștințe limitate despre date deschise, valorile și principiile OGP, și nu sunt resurse suficiente pentru implementarea OGP. OSC-le au recomandat consolidarea capacităților funcționarilor publici din Moldova, în special a cunoștințelor cu privire la aceste aspecte.

La sfârșitul evenimentului de consultare, Cancelaria de Stat a anunțat, că procesul de elaborare a următorului Plan de Acțiuni OGP a început și a solicitat implicarea, sugestiile și recomandările de la toți participanții în următoarele luni. Toate părțile interesate au avut posibilitate să prezinte propunerile în scris on-line⁴. Termenul limită pentru consultări sectoriale (de ex.: ministere, instituții publice) a fost septembrie 2013, iar pentru publicul larg - octombrie 2013. Pentru a consulta o audiență mai vastă, Guvernul a creat conturi în media socială pe diferite platforme, inclusiv: Facebook⁵, Twitter⁶, dar și platforma Particip.gov.md⁷. Grupul de lucru a implicat în procesul consultativ circa 70 de reprezentanți ai instituțiilor publice moldovenești și societății civile⁸. Fiecare minister a avut ocazia să înainteze recomandările sale pentru al doilea Plan de Acțiuni OGP până în luna septembrie 2013. Sugestiile și recomandările OSC-le și instituțiile guvernamentale au fost analizate în profunzime. Sugestii cum ar fi instruirea funcționarilor publici, stabilirea ghidurilor pentru publicarea datelor, creșterea gradului de conștientizare în rândul funcționarilor publici, precum și îmbunătățirea portalului de participare au fost incluse în versiunea finală a Planului de Acțiuni⁹.

Grupul de lucru al societății civile pe tematica Guvernare Electronică/Guvernare Deschisă a identificat o serie de angajamente caracteristice guvernării deschise, ce necesitau a fi aprobate în al doilea Plan de Acțiuni. O solicitare în scris a fost formulată către Primul Ministru, Cancelaria de Stat și Centrul de Guvernare Electronică. OSC-le din grupul de lucru (GL) - Guvernare Deschisă sunt de părerea că acest proces de consultare nu a fost la fel de eficient după cum era previzibil, deoarece Guvernul nu a inclus majoritatea recomandărilor OSC-ilor: Guvernul nu a acceptat 27 recomandări, 7 recomandări au fost parțial acceptate și 8 recomandări au fost acceptate integral¹⁰. Motivele refuzului invocate de Guvern au fost: alte documente reglementează aspectele vizate; problemele sunt rezolvate sau în proces de soluționare; irelevanța recomandărilor și impedimente legale.

Ca și în ciclul anterior al Planului de Acțiuni, Guvernul a continuat să delege responsabilitatea pentru monitorizarea procesului de implementare a Planului de Acțiuni OGP Grupului de Lucru pentru Guvernare Electronică al CNP condus de Institutul pentru Guvernare Deschisă. Grupul de Lucru OGP are un format deschis și pluralist: reprezentanți ai sectorului privat și instituțiilor publice implicați în implementarea angajamentelor OGP la nivel național sunt invitați în mod sistematic la ședințe. Grupul de lucru OGP are experiență relevantă în planificarea acțiunilor OGP (cum ar fi în economie, educație, tineret, participare civică, monitorizare a politicilor și egalitate de gender), ceea ce facilitează comunicarea cu instituțiile publice și oferirea unor recomandări esențiale, care promovează valorile OGP. Grupul a avut aceiași membri și în cazul primului plan de acțiune și a folosit același format de lucru.

În 2014, Grupul de Lucru OGP a desfășurat două întruniri ad-hoc de sensibilizare pentru funcționarii

publici și reprezentanții societății civile în Chișinău. Centrul de Guvernare Electronică și Institutul pentru Guvernare deschisă au organizat ambele întâlniri care au întrunit circa 40 de participanți¹¹. În cadrul întrunirilor au fost explicate principiile de bază ale guvernării deschise, Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (OGP), angajamentele Guvernului Republicii Moldova, precum și domeniile viitoare pentru Planul de Acțiuni 2014.

Deși procesele verbale ale ședințelor nu există, participanții au relatat cercetătorului IRM că evenimentele au fost utile, în special datorită faptului că organizațiile societății civile au avut ocazia de a cunoaște părerea autorităților guvernamentale despre modul de punere în aplicare a primului Plan de Acțiuni și de a împărtăși punctul lor de vedere cu privire ceea ce ar trebui să fie inclus în al doilea Plan de Acțiuni. Astfel, Planul de Acțiuni a incorporat două recomandări (*1.5 Sensibilizarea funcționarilor publici și 4.2 Instruiri de comunicare pentru funcționarii publici*) din discuțiile grupului de lucru.

În mai 2014, mandatul CNP s-a încheiat și Cancelaria de Stat nu a selectat alte organizații. În consecință, grupul de lucru nu a avut un mandat oficial pentru a continua monitorizarea Planului de Acțiuni OGP. Reprezentantul Guvernului, intervievat de cercetătorul IRM, a explicat că această situație a fost generată de instabilitatea politică și contextul din Moldova.

Din cauza lipsei de finanțare și instabilității politice în țară la momentul respectiv, societatea civilă din RM nu a făcut presiuni asupra Guvernului pentru a selecta în termen membrii noi ai CNP și acest lucru a influențat monitorizarea implementării Planului de Acțiuni OGP 2014. Ca urmare, CNP nu a monitorizat Planul de Acțiuni ca în anii precedenți¹².

A PLANULUI DE ACȚIUNI 2014

Acest Plan de Acțiuni include perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2014.

Pentru o descriere mai detaliată a progresului primului Plan de Acțiuni OGP. Consultați primul raport de progres IRM pentru perioada 2012 - 2013.

¹ Republica Moldova, "Rezoluția Guvernului Nr 1096 cu Privire la Aprobarea Planului de Acțiuni 2014 pentru Punerea în Aplicare a Programului Strategic de Modernizare Tehnologică a Guvernării (E-Transformare)," 31 decembrie 2013.

² Republica Moldova, "Legea No. 173, privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului "E-Transformare a Guvernării", Monitorul Oficial, 28 iulie 2011, [română] <http://bit.ly/1nqaCDT>

³ Republica Moldova, "Hotărâre Guvernului Nr 710 cu privire la aprobarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (E-Transformare)," Monitorul Oficial, 20 septembrie 2011, [română] <http://bit.ly/1fk66T7>

⁴ "Cancelaria de Stat a Lansat Consultările Publice pe Marginea Planului de Acțiuni Pentru o Guvernare Deschisă 2014-2015," Particip.gov.md, <http://bit.ly/1IA348x>; Întrebările legate de inițiativa guvernare deschisă sau ideile și sugestiile pentru noul plan de acțiuni le puteți adresa la: guvernare.deschisa@gov.md

⁵ "Moldova Pentru o Guvernare Deschisă," Facebook, <http://on.fb.me/1X7ga8j>

⁶ "#GovDeschisaMD," Twitter, <http://bit.ly/1O4gAWO>

⁷ "Cancelaria de Stat a Lansat Consultările Publice pe Marginea Planului de Acțiuni Pentru o Guvernare Deschisă 2014-2015," Particip.gov.md, <http://bit.ly/1IA348x>

⁸ Mai multe detalii despre această consultare pot fi găsite la: "Cancelaria de Stat a Lansat Consultările Publice pe Marginea Planului de Acțiuni Pentru o Guvernare Deschisă 2014-2015," Particip.gov.md, <http://bit.ly/1IA348x>

⁹ "Noile Tehnologii, pentru o Guvernare Participativă mai deschisă," Particip.gov.md, <http://bit.ly/1O4wWOO>

¹⁰ Vezi matricea recomandărilor și Hotărârilor de Guvern: "Sinteza Obiectivelor și Propunerilor la Proiectul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova 'Pentru Aprobarea Planului de Acțiuni Privind Implementarea Programului Strategic Pentru Modernizarea Tehnologică a Guvernării Pentru Anul 2014,'" Participid.gov.md, <http://bit.ly/1PHjmls>

¹¹ "Lansarea Consultărilor Publice pe Marginea Planului de Acțiuni Pentru o Guvernare Deschisă Pentru Anii 2014-2015," Centrul de Guvernare Electronica, <http://bit.ly/1KzU09M>

II | IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR

Ca parte a OGP, țările își asumă angajamente într-un plan de acțiune pentru doi ani, totuși al doilea plan de acțiune al Republicii Moldova a fost conceput doar pentru un an. Tabelul 1 rezumă fiecare angajament, inclusiv nivelul de finalizare, ambiție, dacă se încadrează în programul planificat al RM și următorii pași în pentru viitoarele planuri de acțiuni OGP.

Toate guvernele participante la OGP dezvoltă planurile de acțiuni OGP pe țară cu angajamente concrete pentru o perioadă inițială de doi ani. Guvernele inițiază planurile de țară OGP prin eforturi de informare despre guvernarea deschisă, inclusiv strategiile specifice și programele în curs de desfășurare. Ulterior, planurile de acțiuni stabilesc angajamentele OGP ale guvernelor, dincolo de starea actuală a contextului. Angajamentele pot consolida eforturile existente, identifica pași noi pentru finalizarea reformelor în derulare sau iniția acțiuni într-un domeniu absolut nou. Angajamentele ar trebui să corespundă circumstanțelor unice și a intereselor politice ale fiecărei țări. Angajamentele OGP ar trebui, de asemenea, să fie relevante pentru valorile OGP prevăzute în articolele OGP și Declarația de Guvernare Deschisă, semnată de toate țările participante la OGP. IRM se ghidează de următoarele variabile pentru evaluarea relevanței valorilor de bază ale guvernării deschise:

- o Poate include dezvoltări de informații în date deschise și sistemele care susțin publicarea datelor;
- o Pot cuprinde diseminările de informații proactive și/sau reactive.
- o Pot include atât crearea datelor accesibile cât și/sau îmbunătățirea lizibilității tehnologice a informației;
- o Se poate referi la mecanismele de consolidare a dreptului la informare (cum ar fi birourile ombudsman sau tribunalele de informare);
- o Trebuie să ofere acces liber la informații (ele nu trebuie să fie privilegiate sau interne doar pentru Guvern);
- o Ar trebui să promoveze transparența procesului decizional și realizare a atribuțiilor de bază al Guvernului;
- o Pot încerca să micșoreze costurile de obținere a informației;
- o Ar trebui să tindă să ajungă de 5 Stele pentru design-ul datelor deschise. (<http://5stardata.info/>).

ACCESUL LA INFORMAȚIE

Angajamentele referitoare la accesul la informație:

- o Se referă la informații deținute de Guvern, spre deosebire de informații doar cu privire la activitățile Guvernului. De exemplu, răspunderea informațiilor deținute de Guvern privind poluarea ar fi în mod evident relevant, cu toate că informația nu este despre "activitatea Guvernului" în sine;
- o Nu se limitează la date, dar se referă la toate informațiile. De exemplu, eliberarea de contracte individuale de construcții și eliberarea de date pe un set mare de contracte de construcții;

PARTICIPAREA CIVICĂ

Angajamentele de participare civică se pot referi la participarea formală a publicului sau la o participare civică mai largă. Acestea, în general, ar trebui să încerce să "consulte", "implice", "colaboreze" sau "abiliteze", așa cum este explicat de Spectrul de Participare Publică al Asociației Internaționale pentru Participare Publică (<http://bit.ly/1kMmlyC>).

Angajamentele ce abordează participarea publicului:

- o Trebuie să deschidă procesul de luare a deciziilor tuturor membrilor interesați ai publicului; astfel de forumuri sunt de obicei "de sus în jos" în măsura în care sunt create de Guvern (sau actori abilitați de Guvern) pentru informarea procesului de luare a deciziilor;
- o Pot include elemente de acces la informații pentru a asigura contribuția membrilor interesați ai publicului în procesul de luare a deciziilor;
- o Adesea conțin dreptul de a fi auzită vocea, dar nu neapărat includ dreptul de a lua parte la procesul formal decizional.

Alternativ, angajamentele pot aborda un mediu de operare mai vast, care permite participarea în spațiul civic. Exemplele cuprind, dar nu sunt limitate la:

- o Reformele cu privire la sporirea libertății de întrunire, de exprimare, petiție, presă sau asociație;
- o Reformele privind asocierea, inclusiv legislația sindicatelor sau legislația ONG-urilor;
- o Reformele cu privire la sporirea transparenței și eficientizarea proceselor democratice formale, cum ar fi propunerile cetățenilor, alegerile sau petițiile.

Următoarele angajamente sunt exemple care nu ar fi marcate ca fiind relevante în termeni mai generali pentru participare civică:

- o Angajamentele care presupun participarea vor crește ca urmare a publicării informației fără a specifica mecanismul unei astfel de participări (cu toate că acest angajament va fi marcat cu "acces la informație");
- o Angajamentele privind descentralizarea, care nu sunt specifice mecanismului participării sporite a publicului;
- o Angajamentele care definesc participarea ca și cooperarea inter-agenții fără un mecanism de participare a publicului.

Angajamentele care ar putea fi marcate cu "relevanță neclară", sunt acelea care presupun mecanisme de participare limitată, doar a organizațiilor selectate de Guvern.

RESPONSABILITATEA PUBLICĂ

Angajamentele, ce îmbunătățesc responsabilitatea pot include:

- o Reguli, regulamente și mecanisme, care solicită actorilor guvernamentali justificarea acțiunilor lor, să acționeze în baza criticilor sau cerințelor acestora și să accepte responsabilitatea pentru eșecul în realizările cu privire la legi sau angajamente.

În concordanță cu obiectivul de bază al Guvernării Deschise, sunt considerate "clar relevante", angajamentele care include caracterul public de confruntare, ceea ce înseamnă că ele nu sunt sisteme interne strict de responsabilitate. În timp ce astfel de angajamente ar putea fi plauzibile și ar putea face față provocărilor mari OGP, ele nu fac față testului "relevanță clară", din cauza lipsei de deschidere. În astfel de cazuri, se recomandă ca guvernele să includă un element de confruntare publică, cum ar fi:

- o Dezvăluirea meta-datelor non-sensibile cu privire la activitățile instituționale (bazate pe principii de maximă informare);
- o Audituri de performanță ale cetățenilor;
- o Procese de apel inițiate de cetățeni în cazuri de non-performanță și abuz.

Angajamentele ferme ce se referă la responsabilitate atribuie drepturi, responsabilități sau consecințe ale acțiunilor funcționarilor sau instituțiilor. Angajamentele formale de responsabilitate includ mijloace de exprimare oficiale ale plângerilor, raportarea încălcărilor și realizarea recursurilor. Exemplele de angajamente forte includ:

- o Îmbunătățirea sau stabilirea proceselor de contestații pentru refuzul accesului la informație;
- o Sporirea accesului la justiție prin mecanisme de justiție mai ieftine, mai rapide sau mai accesibile de utilizat;
- o Îmbunătățirea scrutinului public al mecanismelor justiției;
- o Crearea sistemelor de monitorizare publice pentru procesele de reclamații publice (cum ar fi software de urmărire pentru poliție sau linii telefonice fierbinți anti-corupție).

Un angajament care pretinde de a îmbunătăți responsabilitatea, dar presupune doar furnizarea informației sau datelor fără a explica care mecanism sau intervenție va transforma această informație în consecință sau schimbare, nu poate fi calificat drept un angajament de responsabilitate. Vezi <http://bit.ly/1oWPXdl> pentru informații suplimentare.

TEHNOLOGIE ȘI INOVAȚIE PENTRU TRANSPARENȚĂ ȘI RESPONSABILITATE

OGP are obiectivul de a dezvolta utilizarea tehnologiilor și inovațiilor pentru a permite implicarea publicului în guvernare. În mod specific, angajamentele care utilizează tehnologiile și inovațiile ar trebui să sporească transparența și responsabilitatea pentru:

- o Promovarea tehnologiilor noi care oferă oportunități pentru schimb de informații, participare publică și colaborare.
- o Publicarea mai multor informații în moduri care permit oamenilor să înțeleagă atât activitatea Guvernelor, cât și să influențeze deciziile lor.
- o Lucrul pentru reducerea costurilor utilizării acestor tehnologii.

Suplimentar la cele numite, angajamentele care vor fi marcate ca fiind tehnologie și inovație:

- o S-ar putea angaja la un proces de implicare a societății civile și comunității de afaceri pentru identificarea practicilor eficiente și abordărilor inovatoare pentru valorificarea tehnologiilor noi în abilitarea persoanelor și promovarea transparenței în guvernare;
- o S-ar putea angaja în susținerea abilității guvernelor și cetățenilor în utilizarea tehnologiilor pentru transparență și responsabilitate;
- o Ar putea susține utilizarea tehnologiilor de către funcționarii de stat și cetățeni deopotrivă.

Nu toate reformele de guvernare electronică îmbunătățesc transparența guvernării. Atunci când se face un angajament de guvernare electronică, acesta trebuie să formuleze cum va spori cel puțin unul din următoarele: accesul la informație, participarea publică sau responsabilitatea publică.

Recunoscând că realizarea angajamentelor de guvernare deschisă, adesea implică un proces multianual, guvernele ar trebui să stabilească, atunci când este posibil, termene și repere pentru angajamentele lor, care indică ceea ce trebuie de realizat în fiecare an. Acest raport detaliază fiecare din angajamentele țării incluse în planul său de acțiuni și le analizează pentru primul an de implementare.

Toți indicatorii și metodele utilizate în cercetarea IRM pot fi găsite în Manualul de Proceduri IRM, disponibil pe (<http://www.opengovpartnership.org/about/about-irm>). Unul din indicatori necesită o explicație suplimentară, datorită faptului că prezintă un interes deosebit pentru cititori și utilității pentru încurajarea competiției dintre țările participante la OGP: "angajamentul cu stea". Angajamentele cu stea sunt considerate angajamente OGP cu titlu de exemplu. Pentru a primi o stea, un angajament trebuie să îndeplinească anumite criterii:

1. El trebuie să fie suficient de specific pentru ca să fie posibilă aprecierea impactului său potențial. Angajamentele cu stea vor avea specificitate "medie" sau "mare".
2. Limbajul acestui angajament ar trebui să denote clar relevanța pentru guvernare deschisă. În mod specific acesta trebuie să se refere la cel puțin una din valorile OGP: Acces la Informație, Participare Civică sau Responsabilitate Publică.
3. Angajamentul va avea impact potențial "moderat" sau "transformator", dacă ar fi complet implementat.
4. În final, angajamentul trebuie să reflecte un progres semnificativ în perioada de implementare a planului de acțiuni, fiind apreciat cu gradul de implementare "substanțial" sau "finalizat".

În cele din urmă, compartimentele în această secțiune prezintă un extras din abundența de date, colectate de IRM în procesul de raportare a progresului. Pentru setul complet de date pentru Moldova, precum și toate țările participante la OGP, vezi OGP Explorer.¹

Tabelul 1 | DINTR-O PRIVIRE

| Numărul angajamentelor: | 4 |
|---|----------|
| Numărul etapelor: | 13 |
| STADIUL DE FINALIZARE | |
| Finalizat: | 1 (8%) |
| Substanțial: | 6 (46%) |
| Limitat: | 2 (15%) |
| Neînceput: | 4 (31%) |
| NUMĂRUL DE ACȚIUNI CU | |
| Relevanță clară față de valorile OGP: | 12 (92%) |
| Impact potențial transformator: | 0 |
| Implementare substanțială sau completă: | 7 (54%) |
| Toate trei (★) | 0 |

¹ OGP Explorer oferă comunității OGP – societății civile, mediului academic, guvernelor și jurnaliștilor – acces ușor la "averea" de date pe care o are OGP. Este disponibil la: <http://www.opengovpartnership.org/explorer/landing>.

Table 2 | Prezentarea Angajamentelor

| PREZENTAREA ANGAJAMENTULUI | SPECIFICITATE | | | | RELEVANȚA FAȚĂ DE VALORILE OGP | | | | POSIBIL IMPACT | | | | STADIU DE FINALIZARE | | | |
|---|---------------|---------|-------|------|--------------------------------|--------------------|--------------------------|--|----------------|-------|---------|---------------|----------------------|---------|-------------|-----------|
| | Niciuna | Scăzută | Medie | Mare | Acces la informație | Participare civică | Responsabilitate publică | Tehn. șă inov. pentru transparență și responsabilitate | Niciunul | Minor | Moderat | Transformator | Neîncheput | Limitat | Substanțial | Finalizat |
| 1. Globala | | | X | | X | | | X | | | X | | | | X | |
| 1.1. Portalul de date deschise al Guvernului | | | X | | X | | | X | | X | | | | | X | |
| 1.2. Principiile datelor deschise | | X | | | X | | | | | | X | | | | X | |
| 1.3. Planul de acțiuni pentru date deschise | | | X | | X | | | | | | X | X | | | | |
| 1.4. Recomandări pentru publicarea datelor deschise | | | X | | X | | | | | | X | | | | | X |
| 1.5. Sensibilizarea funcționarilor publici | | | X | | X | | | | | | X | | | | X | |
| 2. Globala | | | X | | X | | X | X | | | X | | X | | | |
| 2.1. Sistemul guvernamental de poștă electronică | | | X | | Neclar | | | | | X | | | X | | | |
| 2.2. Auditarea paginilor web publice | | | X | | X | | | X | | X | | | | | X | |
| 2.3. Cerințele pentru sistemul de petiționare on-line | | X | | | X | | X | X | | | X | | X | | | |
| 3. Globala | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |
| 3.1. Transparența la nivelul autorităților publice locale | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |
| 3.2. Comunicarea la nivelul autorităților | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |
| 4. Globala | | | | X | X | X | X | X | | | X | | | | X | |
| 4.1. Principiile consultărilor publice | | | | X | | X | X | | | | X | | | | X | |
| 4.2. Instruirea funcționarilor publici în comunicare | | | | X | | X | | | | | X | | | | X | |
| 4.3. Platforma on-line de participare | | | | X | X | X | | X | | | X | X | | | | |

ANGAJAMENTUL 1: PROMOVAREA PRINCIPIULUI DATELOR DESCHISE ÎN MOD IMPLICIT

- 1.1. Îmbunătățirea portalului guvernamental de date deschise. O versiune nouă (V3.0) a portalului guvernamental de date deschise www.date.gov.md va fi dezvoltată și lansată, cu funcționalitatea de publicare a datelor prin interfața API.
 - Cancelaria de Stat / ianuarie 2014
- 1.2. Promovarea principiului datelor deschise. Guvernul va elabora și adopta Concepția cu privire la promovarea principiilor datelor deschise.
 - Cancelaria de Stat în colaborare cu Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal/ februarie 2014
- 1.3. Instituirea unui plan de acțiuni pentru date deschise. Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Planului bianual de acțiuni (2015-2015) cu privire la aplicarea și promovarea principiilor datelor deschise în autoritățile administrației publice centrale va fi elaborat.
 - Cancelaria de Stat Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor / martie 2014
- 1.4. Stabilirea recomandărilor pentru publicarea datelor deschise. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei privind funcționarea portalului www.date.gov.md și publicarea datelor guvernamentale cu caracter public va fi elaborat.
 - Cancelaria de Stat / aprilie 2014
- 1.5. Sensibilizarea funcționarilor publici. Instruirea a cel puțin 50 funcționari publici în domeniul guvernare deschisă și date deschise vor fi desfășurate.
 - Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal / Pe parcursul anului

| PREZENTAREA ANGAJAMENTULUI | SPECIFICITATE | | | | RELEVANȚA FAȚĂ DE VALORILE OGP | | | | POSIBIL IMPACT | | | | STADIU DE FINALIZARE | | | |
|---|---------------|---------|-------|------|--------------------------------|--------------------|--------------------------|---|----------------|-------|---------|---------------|----------------------|---------|-------------|-----------|
| | Niciuna | Scăzută | Medie | Mare | Acces la informație | Participare civică | Responsabilitate publică | Tehn. ș.a inov. pentru transparență și responsabilitate | Niciunul | Minor | Moderat | Transformator | Neînceput | Limitat | Substanțial | Finalizat |
| 1. Globala | | | X | | X | | | X | | | X | | | | X | |
| 1.1. Portalul de date deschise al Guvernului | | | X | | X | | | X | | X | | | | | | X |
| 1.2. Principiile datelor deschise | | X | | | X | | | | | | X | | | | X | |
| 1.3. Planul de acțiuni pentru date deschise | | | X | | X | | | | | | X | X | | | | |
| 1.4. Recomandări pentru publicarea datelor deschise | | | X | | X | | | | | | X | | | | | X |
| 1.5. Sensibilizarea funcționarilor publici | | | X | | X | | | | | | X | | | | X | |

Acest angajament include cinci acțiuni și este o continuare a angajamentelor de date deschise din Planul de Acțiuni anterior. În timp ce acest angajament poate fi considerat parțial pre-existent, acțiunile noi, inclusiv portalul de date deschise și obiectivele aferente, stabilite pentru Planul de Acțiuni 2014 extinde angajamentul dincolo de scopul său inițial.

Acțiunea 1.1: Îmbunătățirea portalului guvernamental de date deschise. Cancelaria de Stat s-a angajat să lanseze un site web nou cu funcționalitatea de publicare a datelor prin interfața Application Programming Interface (API), care ar trebui să mărească accesul la datele deschise deținute de instituțiile publice centrale și locale și de asemenea să îmbunătățească interacțiunea dintre utilizatori și instituțiile publice în accesarea acestor date.

Această acțiune a fost finalizată. În februarie 2014, de Ziua Internațională a Datelor Deschise, Guvernul Republicii Moldova a lansat versiunea 3.0 a portalului Datelor Deschise. Autoritățile publice, societatea civilă, CNP, sectorul privat, mediul academic și reprezentanții Băncii Mondiale au participat la lansare. Noua versiune a portalului este conectată la CKAN, un sistem forte de management a datelor și o platformă tehnologică deschisă, care face datele accesibile prin furnizarea de instrumente pentru eficientizarea publicării, distribuirii, găsirii și utilizării datelor. Acesta oferă instituțiilor publice posibilitate de publicare a datelor în masă direct de pe sistemele lor informaționale printr-un API, ceea ce va spori accesul cetățenilor la informația publică. Publicarea datelor prin API este importantă pentru reutilizarea datelor deschise, cum ar fi aplicații de construcții, portaluri, platforme care utilizează datele. Prin API se asigură publicarea datelor automat și în mod sistematic, mai operative decât prin actualizări manuale care pot fi obiectul unor erori umane.

Cu toate acestea, cercetătorul IRM a constatat că publicarea datelor prin intermediul interfeței API are un potențial impact minor, deoarece reprezintă un pas pozitiv, dar mic în domeniul relevant al OGP. Cercetătorul IRM consideră, că aceasta este o activitate pre-existentă, deoarece Planul de Acțiuni anterior a stabilit obiectivul de publicare a datelor printr-un API

și activitatea curentă îmbunătățește funcționalitatea de publicare a datelor prin intermediul interfeței.

Acțiunea 1.2: Promovarea principiilor datelor deschise. În 2013, Centrul de Governare Electronică a demarat procesul de elaborare a datelor deschise, care a fost inclus ca o activitate în Planul de Acțiuni 2014. Documentul intitulat Concepția cu privire la promovarea principiilor datelor deschise definește și stabilește principiile datelor deschise și o conexiune a cadrului juridic internațional cu cele mai bune practici din domeniu, permițând astfel Republicii Moldova să sporească accesul cetățenilor la informația de interes public¹. Câteva OSC au solicitat această acțiune în timpul implementării Planului de Acțiuni OGP 2012-2013 și procesului de consultări pentru Planul de Acțiuni 2014. Anterior, Parlamentul Republicii Moldova a conectat legislația cu privire la datele deschise la legislația UE prin adoptarea Legii Nr 305 cu privire la Reutilizarea Informațiilor din Sectorul Public². Mai târziu, Guvernul RM a aprobat Hotărârea de Guvern³ privind normele metodologice de aplicare a Legii Nr 305.

Această acțiune a fost finalizată de Concepția privind adoptarea și promovarea principiilor de date deschise - Hotărârea Guvernului 700 din 25.08.2014³. Actorii cheie implicați au fost Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC) și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal. MTIC are un organ consultativ, care include reprezentanți ai societății civile. OSC-le din Grupul de Lucru OGP au fost consultate cu privire la proiectul de document și îl susțin pe deplin dat fiind faptul că se bazează pe cele mai recente Directive ale UE privind reutilizarea informațiilor din sectorul public³. În acest context, această acțiune este considerat a fi nouă, cu potențial impact transformator, deoarece crește transparența Guvernului, oferă acces cetățenilor la informațiile de interes public și permite reutilizarea documentelor și a datelor publice.

Acțiunea 1.3: Elaborarea unui plan de acțiuni pentru date deschise. Ca urmare a acțiunii 1.2, Cancelaria de Stat și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor s-au angajat să elaboreze un Plan de Acțiuni bianual (2014 - 2015) pentru a pune în aplicare

Conceptul de Date Deschise de către autoritățile publice centrale. Cercetătorul IRM a considerat, că această acțiune are potențial impact moderat, deoarece ea oferă rezultate tangibile, cum ar fi Planul de Acțiuni pentru date deschise, dar instituțiile publice totuși ar trebui să o implementeze pentru a produce rezultatele așteptate.

Cu toate acestea, implementarea acestei acțiuni încă nu a început. Motivele amânării nu sunt cunoscute și nu au putut fi explicate de către părțile implicate guvernamentale intervievate de cercetătorul IRM.

Acțiunea 1.4: Elaborarea recomandărilor pentru publicarea datelor deschise. În timpul implementării primului Plan de Acțiuni, OSC-le au formulat cerințe clare pentru a ajuta instituțiile publice să-și publice datele. Primul raport de progres OGP a menționat probleme cu formatul în care datele erau disponibile. Instituțiile publice continuă să folosească formate diferite, unele dintre care nu pot fi lizibile⁴. Conform raportului Centrului de Jurnalism Independent din 2013, pentru a asigura că datele deschise sunt relevante și utile pentru mass-media și societatea civilă, este important ca fiecare instituție să identifice criteriile clare pentru a determina întreaga gamă de date pentru a fi deschise⁵. Una din recomandările incluse în primul raport de progres OGP a fost consolidarea colaborării dintre societatea civilă, experții de date deschise și Guvern. Scopul fiind de a elabora criterii bine definite pentru publicarea seturilor de date complete, cuprinzătoare, relevante, ușor de accesat și actualizate periodic.

Astfel, o metodologie care clarifică mecanismul pentru publicarea datelor deschise este un răspuns la recomandarea societății civile. Acțiunile 1.3 și 1.4 sunt interconectate, deoarece stabilesc standarde procedurale pentru datele deschise. Această acțiune a fost elaborată în baza realizărilor din Planul de Acțiuni OGP anterior în domeniul datelor deschise și are un potențial impact moderat.

Cercetătorul IRM a constatat că această acțiune a fost finalizată odată cu adoptarea Hotărârii de Guvern Nr. 701 din 25.08.2014⁶, care prevede mecanismul și procedura de publicare a datelor deschise, persoanele responsabile pentru publicarea datelor deschise,

obligațiile lor și tipurile de informații care ar trebui să fie publicate. Nu există termene pentru publicarea datelor. Este un pas înainte major în domeniul politicilor relevante pentru datele deschise, dar are potențial impact moderat, deoarece nu stabilește un mecanism de monitorizare sau executare pentru publicarea datelor deschise.

Acțiunea 1.5: Sensibilizarea funcționarilor publici. Consolidarea capacității societății civile de a utiliza tehnologiile noi și implementa agenda OGP în Republica Moldova a fost parte din primul plan de acțiuni. Acțiunea promovează principiul datelor deschise în mod implicit. Luând în considerație că instituțiile publice au avut dificultăți în publicarea datelor deschise de calitate și în timp util, adoptarea noilor acte normative de către Parlament și Guvern este o realizare importantă a angajamentului per ansamblu.

Cercetătorul IRM a constatat că acest angajament a fost substanțial finalizat. Centrul de Guvernare Electronică, Inițiativele pentru Date Deschise ale Moldovei, precum și Institutul pentru Guvernare deschisă au organizat două ateliere de lucru cu 140 de funcționari publici cu privire la aspectele de date deschise⁷. Centrul de Guvernare Electronică a desfășurat sesiuni lunare cu coordonatorii de date deschise. Academia de Administrare Publică a organizat seminare similare pentru funcționarii publici din Republica Moldova⁸.

Scopul principal al evenimentelor a fost de a continua consolidarea capacităților funcționarilor publici responsabili de datele deschise, implicând toți coordonatorii de date deschise de la ministere și agențiile subordonate. Aceste întâlniri au servit drept o platformă bună pentru abordarea datelor deschise într-un context mai larg. Astfel de întâlniri sunt importante datorită fluctuației mare a resurselor umane în sectorul public, inclusiv a coordonatorilor de date deschise.

Acest angajament este relevant pentru agenda OGP în Republica Moldova și are ca obiectiv în mare parte accesul la informații. Societatea civilă și mass-media au solicitat ca acesta să fie inclus în planul de acțiuni. Un

punct forte al angajamentului este cooperarea strânsă între Guvern și organizațiile societății civile, și anume OSC-le și Guvernul au realizat numeroase activități în comun. Eșecul de a elabora un Plan de Acțiuni pentru datele deschise reprezintă una din deficiențele cheie în cadrul acestui angajament.

Pentru a implementa acest angajament pe deplin, cercetătorul IRM recomandă ca Cancelaria de Stat și MTIC să elaboreze Planul de Acțiuni pentru date deschise pentru ca autoritățile publice centrale să pună în aplicare Conceptul de Date Deschise. După ce un planul va fi elaborat, instituțiile publice ar trebui să fie încurajate să îl implementeze.

¹ Republica Moldova, "Concepția privind Datele Guvernamentale Deschise", Portalul Guvernamental al Datelor Deschise, 3 iunie 2014, <http://bit.ly/1N5u6fN>

² Republica Moldova, "Legea Nr 305 din 26.12.2012", 26 decembrie 2012, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=347200>

³ Republica Moldova, "Hotărârea Guvernului Nr. 700 din 25.08.2014," 25 august 2013, <http://bit.ly/1KnVsxh>

⁴ Parteneriatul pentru Guvernare deschisă (Open Government Partnership), "Raportul de Progres al Moldovei 2012-2013" de E. Mihalas (Report, Washington, D.C., 2014).

⁵ Centrul Independent de Jurnalism, "Evaluarea Transparenței (Deschiderii) Datelor Publice Guvernamentale" de D. Lazur (Raport, Chisinau, 2013), <http://bit.ly/1daQlKc>

⁶ Republica Moldova, "Hotărârea Guvernului Nr. 701 din 25.08.2014," 25 august 2014, <http://bit.ly/1UinaQN>

⁷ Republica Moldova, "Hotărârea Guvernului Nr. 701 din 25.08.2014," 25 august 2014, <http://bit.ly/1UinaQN>

⁸ Vezi: Republica Moldova, "Hotărârea Guvernului Nr. 701 din 25.08.2014," 25 august 2014, <http://bit.ly/1UnU1yh>

ANGAJAMENTUL 2: ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI ACCESULUI LA INFORMAȚIA CU CARACTER PUBLIC

- 2.1. Încurajarea utilizării sistemului guvernamental de poștă electronică de către autoritățile administrației publice centrale. Un raport de audit cu privire la utilizarea sistemului guvernamental de poștă electronică de către autoritățile administrației publice centrale va fi elaborat și partajat între toate autoritățile administrației publice centrale, în scopul de a spori gradul de utilizare a adreselor de e-mail guvernamentale pentru serviciul public.
 - Cancelaria de Stat / februarie 2014
- 2.2. Auditul site-urilor publice. Site-urile autorităților administrației publice centrale vor fi auditate anual în privința conformității acestora cu Hotărârea Guvernului nr 188 din 3 aprilie 2012 cu privire la paginile web oficiale ale autorităților administrației publice.
 - Ministerul Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor, Cancelaria de Stat, autoritățile administrației publice centrale/ decembrie 2014
- 2.3. Evaluarea cerințelor pentru implementarea sistemului de petiționare on-line. Guvernul va evalua cadrele de reglementare, instituționale și tehnice cu scopul de implementare a sistemului de reclamație (petiționare) on-line.
 - Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției/ decembrie 2014

| PREZENTAREA ANGAJAMENTULUI | SPECIFICITATE | | | | RELEVANȚA FAȚĂ DE VALORILE OGP | | | | POSBIL IMPACT | | | | STADIU DE FINALIZARE | | | |
|--|---------------|---------|-------|------|--------------------------------|--------------------|--------------------------|--|---------------|-------|---------|---------------|----------------------|---------|-------------|-----------|
| | Niciuna | Scăzută | Medie | Mare | Acces la informație | Participare civică | Responsabilitate publică | Tehn. șă inov. pentru transparență și responsabilitate | Niciunul | Minor | Moderat | Transformator | Neînceput | Limitat | Substanțial | Finalizat |
| 2. Globala | | | X | | X | | X | X | | X | | | | X | | |
| 2.1. Sistemul guvernamental de poștă electronică | | | X | | Neclar | | | | | X | | | X | | | |
| 2.2. Auditarea paginilor web publice | | | X | | X | | | X | | X | | | | | X | |
| 2.3. Cerințele pentru sistemul de petiționare on-line | | X | | | X | | X | X | | | X | | X | | | |

Acest angajament include trei acțiuni, cu diferite potențiale impacte, în special în asigurarea transparenței instituțiilor publice. Reprezentanții societății civile și Guvernul Republicii Moldova sunt de părerea că s-au înregistrat progrese semnificative pe parcursul primului an al planului de acțiuni.

Acestea indică transparența în activitatea autorităților administrației publice și accesul la informațiile cu caracter public, în special prin creșterea informării publicului, audit și standardizarea site-urilor instituțiilor publice. Acțiunile 2.1 și 2.3 nu au fost demarate și domeniile conexe integrării sistemului guvernamental

de poștă electronică, și un studiu de fezabilitate pentru implementarea sistemului de petiționare on-line Acțiune 2.3 încă necesită lucru. A avea un sistem guvernamental de poștă electronică utilizat de toți funcționarii publici este util pentru monitorizare, dar nu reflectă valorile OGP, deoarece este un sistem intern.

Activitatea 2.1: Încurajarea utilizării sistemului guvernamental de poștă electronică de către autoritățile administrației publice centrale. Această acțiune a derivat din primul plan de acțiuni. Cercetătorul IRM a constatat, că limbajul acțiunii nu a fost în mod clar relevant valorilor OGP, deoarece nu are un element de confruntare publică. Prin Centrul de Governare Electronică Guvernul Republicii Moldova oferă asistență instituțiilor publice pentru a se asigura că funcționarii publici sunt în conformitate cu Hotărârea Guvernului din noiembrie 2012, care impune utilizarea extensiei ".gov" în e-mailurile oficiale pentru toate activitățile legate de guvernare. În trecut, funcționarii publici din RM utilizau mai multe conturi de e-mail și era dificil pentru public să știe dacă e-mailul trimis de funcționar este de pe contul personal sau cel de serviciu. Extensia *gov.md adaugă credibilitate, iar cetățeanul poate fi sigur că primește informații de la o sursă oficială de încredere. În conformitate cu raportul de auto-evaluare al Guvernului din 2013, au fost create 5,089 conturi de e-mail guvernamentale oficiale în 62 instituții publice, inclusiv 12 ministere. Această acțiune a avut scopul de a produce un raport de audit al utilizării sistemului guvernamental de e-mail de către autoritățile administrației publice centrale și pentru a împărtăși acest raport cu autoritățile în vederea îmbunătățirii lui.

Cercetătorul IRM a constatat că implementarea acestei acțiuni nu a început și nu a putut să expună părerea Guvernului și societății civile din ce motiv această acțiune a fost amânată. Este necesară o monitorizare constantă pentru ca toți funcționarii administrației publice să utilizeze adresele de e-mail ".gov.md". Limbajul acțiunii este vag.

Această acțiune ar avea un potențial impact minor în consolidarea integrității publice în caz de implementare. După cum este menționat în Raportul IRM de Progres al Moldovei 2012-2013, conturile de e-mail nu sunt suficiente pentru a fi valori OGP de participare publică sau integritate publică.

Acțiunea 2.2: Auditarea paginilor web publice.

Aceasta este o acțiune pre-existentă cu un potențial impact minor în consolidarea integrității publice. În aprilie 2012, Guvernul Republicii Moldova a aprobat Hotărârea Nr. 1881 cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, care a oferit criterii clare pentru a dezvolta site-uri web pentru ministere, agenții și alte autorități publice.

Această acțiune a fost finalizată substanțial, deoarece pe parcursul anului 2014 paginile web ale autorităților publice centrale (APC) au fost supuse auditului și analizate atât de MTIC, cât și de Institutul de Governare Deschisă.

Guvernul RM a integrat platforma nouă Drupal, care este o platformă web ușor de navigat și facilitează o căutare mai rapidă. Două ministere și o agenție au lansat paginile web oficiale utilizând platforma nouă și site-urile altor patru ministere se așteaptă să introducă platforma nouă în curând. Cu toate acestea, ca urmare a dispoziției de revizuire de către MTIC a 16 ministere² moldovenești și șase APC³ a fost constatată că APC nu întotdeauna publică informația despre actele normative internaționale legate de domeniul lor de activitate. Deși site-urile permit cetățenilor să interacționeze cu APC prin expedierea mesajelor sau întrebărilor, acestea nu confirmă recepționarea mesajelor lor sau nu oferă un termen pentru răspunsul la întrebările lor. Unsprezece din douăzeci și două pagini web publice nu oferă oportunitate cetățenilor să se aboneze la stiri, evenimente sau anunțuri.

În perioada octombrie -noiembrie 2014, Institutul pentru Governare Deschisă a realizat o evaluare a practicilor actuale ale APC referitor la platformele pentru transparența proceselor de luare a deciziilor de angajament public. Șapte ministere⁵ au performat în integrarea unei serii de practici și platforme ce se referă la implicarea cetățenilor și transparenței în procesul de luare a deciziilor. Celelalte APC au realizări modeste, deoarece informațiile sunt insuficient de dezvoltate și doar ocazional actualizate.

Experții Institutului pentru Governare Deschisă au analizat, de asemenea, gradul în care alte platforme online sunt folosite pentru a angaja cetățeni. Chiar și cele mai bine cunoscute resurse sunt deficitare la acest capitol. În 2014, www.particip.gov.md, o platformă

bine cunoscută, gestionată de Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, a primit doar 18 comentarii cu privire la 618 documente de politici postate pentru revizuire și consultare publică.

Reprezentanții societății civile au menționat sistematic în media socială că platforma nu este ușor de utilizat. Reprezentanții Cancelariei de Stat au remarcat că, chiar și în cazurile în care documentele de politici sunt supuse consultărilor publice, feedback-ul pentru acestea lipsește.

Astfel, problema este în calitatea platformei din punct de vedere tehnic și, de asemenea, lipsa de angajament public sau gradul de conștientizare a platformei ca un instrument pentru angajare. Cadrul legal oferă numeroase ocazii (de exemplu, consultări publice) pentru implicarea în procesul de luare a deciziilor. Feedback-ul de la APC, de asemenea, este important. Portalul creează stimulente suplimentare pentru participarea publicului. Potrivit persoanei de contact OGP, platforma particip.gov.md va fi reconceput în viitorul apropiat.

Acțiunea 2.3: Evaluarea cerințelor pentru implementarea sistemului de petiționare on-line.

În contextul legislației Republicii Moldova, "petiție" înseamnă orice solicitare, plângere, cerere sau sesizare depusă la autoritățile publice competente, care contestă un act administrativ sau eșecul de a examina o cerere în termenele stabilite (Legea Nr 190 pentru petiții, 19.07.1994). Un sistem de petiționare on-line a fost un angajament în primul Plan de Acțiuni. Cu acest angajament, Cancelaria de Stat și Centrul pentru Guvernare Electronică s-a angajat să creeze un proces de petiționare, care este transparent la toate nivelele, pentru a informa cetățenii / petiționarii referitor la etapa petiției și numele funcționarilor responsabili de soluționarea reclamațiilor. Primul raport de progres IRM a recomandat de a lucra în continuare pentru implementarea la bun sfârșit. Limbajul acestei acțiuni

în al doilea plan de acțiuni descrie mai clar activitățile și rezultatele scontate, cum ar fi evaluarea cadrelor de reglementare, instituționale și tehnice în scopul implementării sistemului de petiționare on-line.

Limbajul nu include indicatori de performanță pentru aplicarea acestui sistem și nu este clar în ce măsură recomandările raportului de progres anterior au fost luate în considerație. Specificitatea acestei acțiuni este scăzută.

Cercetătorul IRM a constatat că aceasta acțiune nu a demarat. Cercetătorul IRM nu a putut stabili motivele întârzierii sau orice planuri de viitor cu privire la implementare. Nici OSC-le și nici funcționarii publici consultați de către cercetătorul IRM nu au fost conștienți de motive.

În concluzie, 2 din 3 acțiuni (2.2 *Auditarea paginilor web publice* și 2.3 *Cerințele pentru sistemul de petiționare on-line*) a acestui angajament, care avea scopul de a spori accesul la informații cu caracter public și asigurarea transparenței în activitatea autorităților publice, au fost pre-existente și nu au fost demarate. Dacă ar fi implementate, ar avea un potențial impact minor până la moderat asupra transparenței și accesului la informație.

Cercetătorul IRM recomandă adoptarea măsurilor care ar spori interactivitatea site-urilor APC cu cetățenii. Introducerea platformei Drupal la toate site-urile guvernamentale le-ar face mai navigabile. Cercetătorul recomandă, de asemenea, Cancelariei de Stat să ia în considerare introducerea platformei mai accesibile. Eforturi suplimentare pentru a face publică platforma ar putea contribui la creșterea utilizării de către cetățeni. O altă recomandare este de a evalua cerințele și de a implementa un sistem de petiționare on-line. Aceasta ar spori responsabilitatea publică și accesul cetățenilor la informații.

¹ Hotărârea Guvernului 188, 03.04.2012 <http://lex.justice.md/md/342699>
<http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=342699&lang=1>

² Ministerele: Afacerilor Externe și Integrării Europene; Economiei; Finanțelor; Agriculturii și Industriei Alimentare; Transporturilor & Infrastructurii drumurilor; Dezvoltării Regionale & Construcțiilor; Mediului; Educației; Sănătății; Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Culturii; Justiției; Afacerilor Interne; Apărării; Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Tineretului și Sportului;

³ Agenția pentru Silvicultură Moldsilva; Agenția Rezerve Materiale; Agenția Turismului; Agenția Relații Funciare și Cadastru; Biroul Relații Interetnice și Biroul Național de Statistică.

⁴ Raportul de Monitorizare a paginilor web ale APC poate fi accesat la: http://www.mtic.gov.md/sites/default/files/transparency/plans_and_reports/raport_evaluarea_pagini_web_2014.pdf

⁵ Ministerele: Sănătății; Afacerilor Interne; Educației; Mediului; Economiei; Finanțelor; Tehnologiei Informației și Comunicațiilor

ANGAJAMENTUL 3: ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN PROCESUL DE GUVERNARE LOCALĂ

- 3.1. Promovarea transparenței la nivel local. Registrul actelor locale www.actelocale.md va fi îmbunătățit din punct de vedere tehnologic, pentru a facilita utilizarea acestuia de către cetățeni și de a crește cantitatea documentelor locale disponibile online pentru populație.
 - o Cancelaria de Stat / martie 2014
- 3.2. Îmbunătățirea comunicării la nivel local. Regulamentul privind utilizarea portalului de acces unic www.actelocale.md în comunicarea și interacțiunea dintre structurile Cancelariei de Stat și implicarea autorităților administrației publice locale va fi elaborat și îmbunătățit.
 - o Cancelaria de Stat / septembrie 2014

| PREZENTAREA ANGAJAMENTULUI | SPECIFICITATE | | | | RELEVANȚA FAȚĂ DE VALORILE OGP | | | | POSSIBIL IMPACT | | | | STADIU DE FINALIZARE | | | |
|---|---------------|---------|-------|------|--------------------------------|--------------------|--------------------------|--|-----------------|-------|---------|---------------|----------------------|---------|-------------|-----------|
| | Niciuna | Scăzută | Medie | Mare | Acces la informație | Participare civică | Responsabilitate publică | Tehn. șă inov. pentru transparență și responsabilitate | Niciunul | Minor | Moderat | Transformator | Neînceput | Limitat | Substanțial | Finalizat |
| 3. Globala | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |
| 3.1. Transparența la nivel local | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |
| 3.2. Comunicarea la nivel local | | | X | | X | | | X | | X | | | | X | | |

Acesta este un angajament din două părți pre-existent, care au fost parțial implementate, în cadrul Planului de acțiuni OGP pentru perioada 2012-2013. Primul raport de progres IRM a recomandat implicarea autorităților publice locale în implementarea agendei OGP în Republica Moldova. De asemenea, raportul de progres a recomandat continuarea acțiunilor planificate.

Acțiunea 3.1: Promovarea transparenței la nivel local. Această acțiune menită pentru îmbunătățirea tehnologică a Registrului actelor locale (www.actelocale.md) pentru a facilita utilizarea acestuia de către cetățeni și de a crește cantitatea documentelor locale disponibile online pentru populație. Portalul online, a existat înainte de OGP, fiind parte a proiectului BRITE susținut de USAID pentru consolidarea capacității strategice de

comunicare internă și externă în cadrul Guvernului Republicii Moldova și abilitarea funcționarilor publici întru adoptarea și punerea în aplicare a reformelor. Includerea acestuia în cadrul planului doi de acțiuni reprezintă un pas minor, dar pozitiv pentru consolidarea interacțiunii dintre structurile Cancelariei de Stat și autoritățile locale. De asemenea portalul, ar putea fi folosit pentru publicarea deciziilor autorităților locale. Această acțiune a fost începută și are o finalizare scăzută.

Discuțiile cu Reprezentanții Congresului Autorităților Publice Locale (CALM) a arătat că doar aproximativ 30 la suta din autoritățile locale folosesc website-ul pentru consultări publice sau pentru publicarea deciziilor. Există mai multe motive pentru aceasta: promovarea insuficientă a portalului, capacități și resurse limitate

ale autorităților publice locale, sensibilizare scăzută în rândul APL, și însăși refuzul de a publica deciziile. Suplimentar, Legea din 2006 privind descentralizarea administrativă, care asigură autonomia locală, previne Cancelaria de Stat din partea autorităților locale de a folosi portalul.¹

Ațiunea 3.2: Îmbunătățirea comunicării la nivel local . Această acțiune își propune să dezvolte regulamentul privind utilizarea portalului www.actelocale.md ca fiind unicul punct de acces pentru comunicare și interacțiune dintre structurile Cancelariei de Stat și autoritățile administrației publice locale. Această acțiune facilitează accesul cetățenilor la informații. Cu toate acestea, portalul nu implică cetățenii în procesul decizional sau în creșterea transparenței la nivel local. Prin urmare, această acțiune pre-existentă are un impact potențial minor asupra asigurării transparenței la nivel local.

Această acțiune a fost începută și are o rată de finalizare limitată, deoarece guvernul a suspendat-o din cauza insuficienței de resurse. Proiectul BRITE a fost de acord să acopere costurile, astfel inițiativa a fost relansată².

În concluzie, aceste două părți ale angajamentului, provin din primul plan de acțiune, și au scopul de a îmbunătăți interacțiunea dintre cetățeni și autoritățile publice locale precum și creșterea transparenței la nivel local. Dar din cauza insuficienței de resurse, lipsei mecanismelor de aplicare cât și a promovării slabe acestea, deocamdată, nu au fost pe deplin aplicate. În timp ce îmbunătățirile tehnologice sunt importante, ele nu sunt suficiente în asigurarea transparenței guvernării la nivel local.

Cercetătorul IRM recomandă promovarea registrului în rândul autorităților publice locale (APL) și crearea unui mecanism de aplicare care să încurajeze sau oblige APL de a utiliza Registrul actelor locale pentru publicarea deciziilor. Suplimentar, cercetătorul IRM recomanda în planul de acțiune viitor de a avea un angajament specific dedicat transparenței în administrarea locală concomitent cu îmbunătățirile tehnologice.

¹ Republic of Moldova, "Law No. 435 of 28.12.2006," 28 December 2006, <http://bit.ly/1X7o3e2>

² See Business Regulatory, Investment and Trade Environment (BRITE), USAID, www.brite.md

ANGAJAMENT 4: ÎNCURAJAREA PROCESULUI DECIZIONAL PARTICIPATIV PRIN PLATFORME ELECTRONICE DE COMUNICARE

- 4.1. Adoptarea noilor principii de consultări publice . Guvernul în colaborare cu societatea civilă va elabora normele directoare ale consultării publice în conformitate cu principiile OECD pentru autoritățile administrației publice.
 - o Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Consiliul Național pentru Participare / iunie 2014
- 4.2. Instruirea funcționarilor publici pentru îmbunătățirea comunicării. Instruirea cu privire la utilizarea instrumentelor online de comunicare cu cetățenii în procesul decizional va fi oferită la cel puțin 50 de funcționari publici, în scopul de a îmbunătăți comunicarea online între Guvern și cetățeni.
 - o Cancelaria de Stat / decembrie 2014
- 4.3. Îmbunătățirea platformei online de participare. Extinderea portalului www.particip.gov.md, prin dezvoltarea și implimentarea pașaportului unic al evoluției proiectului, inclusiv prima versiune de proiect, documente aferente, rezumatul recomandărilor, versiunile actualizate ale documentului, documentul final aprobat, link la documentul aprobat și publicat online, în Registrul de stat al actelor juridice www.lex.justice.md.
 - o Cancelaria de Stat / decembrie 2014

| PREZENTAREA ANGAJAMENTULUI | SPECIFICITATE | | | | RELEVANȚA FAȚĂ DE VALORILE OGP | | | | POSIBIL IMPACT | | | | STADIU DE FINALIZARE | | | |
|---|---------------|---------|-------|------|--------------------------------|--------------------|--------------------------|--|----------------|-------|---------|---------------|----------------------|---------|-------------|-----------|
| | Niciuna | Scăzută | Medie | Mare | Acces la informație | Participare civică | Responsabilitate publică | Tehn. șă inov. pentru transparență și responsabilitate | Niciunul | Minor | Moderat | Transformator | Neinceput | Limitat | Substanțial | Finalizat |
| 4. Globala | | | | X | X | X | X | X | | | X | | | | X | |
| 4.1. Principii de consultare publică | | | | X | | X | X | | | | X | | | | X | |
| 4.2 Instruirea funcționarilor publici în comunicare | | | | X | | X | | | | X | | | | | X | |
| 4.3 Platforma de participare Online | | | | X | X | X | | X | | | X | | X | | | |

Acesta este un angajament nou, alcătuit din trei părți, care a fost recomandat de către OSC- din grupul de lucru al Guvernării Deschise a e-Guvernării în timpul procesului de consultări publice. Angajamentul este important, deoarece crează mai multe

mecanisme pentru implicarea cetățenilor în procesul decizional. Limbajul fiecărei acțiuni oferă repere clare, măsurabile, verificabile pentru atingerea scopului.

Acțiunea 4.1: Adoptarea noilor principii de consultare publică. Aceasta este o nouă acțiune cu un impact

potențial moderat asupra sporirii participării civice în procesul decizional. În timpul procesului de consultare, Guvernarea Electronică / grupul de lucru Guvernare Deschisă a declarat că instituțiile publice ar trebui să posede reglementări mai clare cât și îndrumare pentru implicarea cetățenilor în procesul decizional, bazate pe principiile OECD³.

Institutul pentru Guvernare Deschisă și Academia Estoniană pentru Guvernare Electronică, cu suportul Ministerului Estonian al Afacerilor Externe, au implementat în comun această acțiune. În cadrul acțiunii, a fost realizat un studiu de evaluare a practicii de implicare a cetățenilor de către autoritățile publice. Ulterior, a fost elaborat Ghidul pentru funcționarii publici cu privire la implicarea cetățenilor¹. Cancelaria de Stat v-a decide valorificarea produselor create, inclusiv a Ghidului.

Acțiunea 4.2: Instruirea funcționarilor publici pentru îmbunătățirea comunicării. Cancelaria de Stat și partenerii-cheie s-au angajat, de a instrui cel puțin 50 de funcționari publici, în utilizarea Ghidului pentru funcționarii publici cu privire la implicarea cetățenilor în comunicare și utilizarea instrumentelor online de comunicare cu cetățenii în procesul decizional. Un angajament similar a făcut parte din planul de acțiune pentru anii 2012-2013, dar a fost concentrat mai mult pe media socială cu scopul de a spori transparența autorităților publice. Acesta este considerat un angajament nou cu un impact moderat asupra creșterii integrității publice și asigurării participării cetățenilor la procesul decizional. Acesta are ca scop de a spori cunoștințele și competențele funcționarilor publici, dar nu asigură în mod automat participarea cetățenilor la procesul decizional. Aplicarea cunoștințelor dobândite de către funcționarii publici și eforturile lor de a implica cetățenii, încă mai trebuie evaluate.

Cercetătorul IRM a constatat că această acțiune a fost finalizată. Institutul pentru Guvernare Deschisă, Centrul de Guvernare Electronică, și Academia de Guvernare Electronică Estoniană au realizat instruirii de consolidare a capacităților atât pentru OSC cât și pentru funcționarii publici, cu privire la implicarea cetățenilor². Aceasta este o valoare adăgată deoarece participanții au avut o oportunitate de a învăța nu doar despre

implicarea cetățenilor în procesul decizional, dar și experiența colegilor din Estonia.

Conform unui raport nepublicat al Institutului Guvernului Deschis, participanții cred că astfel de instruirii sau ateliere de lucru ar trebui să fie accesibile tuturor funcționarilor publici și OSC interesate, și ar trebui să prezinte cât mai multe practici de succes în acest domeniu. Majoritatea participanților la programul de consolidare a capacităților, cred că programele ar trebui să fie cu o durată mai mare, să prezinte mai multe experiențe, la fel cele mai bune practici, și exemple concrete ale altor țări. Suplimentar, participanții ar dori ca aceste programe să includă mai multe exerciții practice.

Acțiunea 4.3: Îmbunătățirea platformei online de participare. Acțiunea din cadrul primului Plan de Acțiuni, de asemenea a fost axată pe îmbunătățirea website-ului (www.particip.gov.md). Cu toate acestea, în baza noilor obiective stabilite pentru Cancelaria de Stat în actualul plan, aceasta este considerată a fi o nouă acțiune. Această acțiune presupune opțiunea de a publica comentariile și recomandările online cu privire la proiectele politice în timp ce acestea sunt în procesul de consultare publică. Cercetătorul IRM a stabilit că această acțiune are un impact potențial moderat în asigurarea transparenței autorităților publice și creșterea participării civice în procesele decizionale. Prin urmare, acest angajament ar trebui să ofere cetățenilor mai multe informații cu privire la procesul politicilor publice. Este de așteptat ca aceasta va facilita monitorizarea și adoptarea politicilor publice de către autoritățile publice centrale.

Cercetătorul IRM a constatat că implementarea acestei acțiuni nu a fost pornită din cauza lipsei de fonduri. Oficialitățile Guvernului intervievate de cercetătorul IRM, au menționat că negociază cu câțiva parteneri internaționali de dezvoltare pentru a asigura suport financiar, și în viitorul apropiat, platforma de participare on-line va fi relansată. La rândul său reprezentanții societății civile au menționat că Guvernul, de asemenea ar trebui să aloce fonduri publice pentru această acțiune.

Pentru realizarea deplină a acestui angajament, cercetătorul IRM recomandă ca Cancelaria de Stat să instituționalizeze principiile de consultare publică adoptate și să încurajeze utilizarea largă a Ghidului pentru funcționarii publici cu privire la implicarea cetățenilor în comunicare. Instruirile cu privire la implicarea cetățenilor ar trebui să fie accesibile pentru un număr mai mare de funcționari publici și OSC interesate. În cadrul instruirilor ar fi benefic de a include mai multe exerciții practice.

Eforturile de a restructura platforma de participare online ar trebui să fie accelerate. Conform recomandării din cadrul angajamentului anterior, această platforma ar trebui să fie mai accesibilă și funcțională, în scop de a încuraja utilizarea acesteia de către cetățeni la scară largă.

¹ "Citizen Engagement Guide," E-Governance Academy, Open Government Institute Moldova, and Moldova E-Government Center, <http://bit.ly/1ieWCie>

² "Open Government," Open Government Institute, <http://bit.ly/1MYv9g2>

³ OECD, "Principles for Evaluation of Development Assistance" by the Development Assistance Committee (Report, Paris, 1991), <http://www.oecd.org/development/evaluation/2755284.pdf>

III | RECOMANDĂRI

Aceast compartiment al raportului mai degrabă recomanda urmatorii pasi generici pentru OGP, decât pentru angajamente specifice.

A. RECOMANDĂRILE SOCIETĂȚII CIVILE

1. Să fie vizate domeniile de aplicare mai vaste pentru angajamente. Reprezentanții societății civile sunt de părerea, că Planul de Acțiuni al Republicii Moldova trebuie să conțină un spectru mai larg de domenii de aplicare pentru angajamente. OSC-urile recomanda ca angajamentele din următorul Plan de Acțiuni să depășească domeniul datelor deschise, portalurile web și alte aspecte tehnologice. Angajamentele din plan sunt relevante în special pentru Acces la Informație și pentru Tehnologie și Inovație, dar Planul de Acțiuni ar trebui să conțină mai multe angajamente aferente diferitor sectoare, astfel ca guvernarea deschisă să fie o parte a sectoarelor: anticorupție, finanțe publice, sănătate, educație, protecție socială, mediu, drumuri și alte sectoare. Astfel, Planul de Acțiuni ar trebui să conțină angajamente mai ambițioase, care ar putea fi specifice anumitor sectoare și diferite de angajamentele ce țin de guvernare electronică, care au predominat ambele Planuri de Acțiuni ale Moldovei. Acest lucru, de asemenea, ar asigura sustenabilitatea inițiativei la nivel național și ar continua obiectivele OGP.

2. Să fie incluse conexiuni cu mecanismele de responsabilitate socială. Altă recomandare specifică furnizată de societatea civilă este de a include conexiuni cu mecanismele de responsabilitate socială (Moldova este o parte componentă a Parteneriatului Global pentru Responsabilitate Socială - Global Partnership for Social Accountability (GPSA))¹. Mai multe activități sunt necesare pentru a aduce cetățenii mai aproape de procesele de luare a deciziilor publice și să creeze un mediu, în care feedback-ul cetățenilor este utilizat pentru a rezolva problemele fundamentale de prestare de servicii și a consolida performanța instituțiilor publice din Republica Moldova. Sporirea angajamentului societății civile în monitorizarea performanței Guvernului, prin livrarea feedback-ului pentru îmbunătățirea guvernării și reformele de

dezvoltare ar trebui să fie o prioritate a Guvernului. Aceasta ar putea fi realizat prin consolidarea societății civile și OSC-ilor. Acest tip de angajament ar permite cetățenilor și OSC-le din Moldova de a conlucra cu factori de decizie și furnizorii de servicii publice pentru a conduce la o responsabilitate publică mai mare și transparență a Guvernului.

3. Să se abordeze aspectele guvernării locale și să fie promovate componentele OGP la nivel local.

O altă recomandare specifică furnizată de societatea civilă în procesul de consultare este că Planul de Acțiuni să abordeze componentele administrației publice locale, după cum rezultă din mai multe angajamente OGP la nivelul municipal. Aceasta ar integra angajamentele, valorile și principiile OGP la nivel local și ar spori angajarea și participarea la nivel local și ar permite, de asemenea, populației să responsabilizeze autoritățile publice locale.

4. Revitalizarea Consiliului Național de Participare (CNP). CNP ar putea să fie abilitat să ia parte la dezvoltarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și actualizarea documentelor de planificare strategică, cum ar fi Planul de Acțiuni³. Deși raportul de progress IRM din 2014 a evidențiat conlucrarea dintre Guvernul RM și actorii societății civile, majoritatea recomandărilor OSC-ilor nu au fost incluse în Planul de Acțiuni 2014. Mai mult decât atât, OSC-le au fost insuficient implicate în promovarea angajamentelor OGP și producerea rezultatelor, iar acest lucru are un efect moderat, de ansamblu în acest ciclu al Planului de Acțiuni. Cercetătorul IRM constată că eforturile se derulează în direcția promovării colaborării dintre OSC și Guvern în planificarea și executarea noului Plan de Acțiuni.

În prezent, Guvernul Republicii Moldova este în proces de recrutare a noilor membri ai CNP². Reprezentanții societății civile, intervievați de către cercetătorul IRM, recomandă consolidarea CNP prin realegerea reprezentanților societății civile și implicarea CNP în

elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și actualizarea documentelor strategice. Reprezentanții societății civile, în special în cadrul CNP-lui, ar putea avea o abordare mai proactivă în responsabilizarea Guvernului, precum și în monitorizarea, elucidarea și evaluarea implementării Planului de Acțiuni.

5. Integrarea mai multor constituienți în etapele de dezvoltare, implementare, monitorizare și evaluare ale Planului de Acțiuni. Centrul de Governare Electronică și Cancelaria de Stat ar trebui să discute cu OSC-le relevante modurile de integrare a mai multor constituienți în dezvoltarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea etapelor Planului de Acțiuni. Responsabilitatea pentru implementarea Planului de Acțiuni ar trebui să fie comună pentru toți constituienții, nu numai a Centrului de Governare Electronică, deoarece guvernarea deschisă ar trebui să aducă la aceeași masă sectorul public, societatea civilă, mediul de afaceri și academic, grupuri de cetățeni și mass-media. Pentru integrarea și sporirea asumării angajamentelor în cadrul organismelor guvernamentale, mai mulți actori publici (de exemplu: Parlamentul și Ombudsmen-ul) ar trebui treptat incluși la etapa de dezvoltare. În cele din urmă ei ar trebui să genereze inițiative pentru Planul de Acțiuni și agenția guvernamentală vizată pentru a supraveghea și monitoriza planurile de acțiuni.

B. RECOMANDĂRILE CERCETĂTORULUI IRM

1. Adoptarea planurilor de acțiuni bianuale și elaborarea raportului anual de auto-evaluare.

Cercetătorul IRM recomandă Guvernului RM adoptarea planurilor de acțiuni OGP pentru perioada de 2 ani și producerea rapoartelor anuale de auto-evaluare, conform cerințelor Acordului OGP. Este foarte recomandat pentru Planul de Acțiuni OGP să fie un document comprehensiv, preferabil – de sine stătător, care nu face parte din alte sub-planuri sau

strategii. Acest lucru va spori focalizarea, vizibilitatea și recunoașterea Planului de Acțiuni. De asemenea, va facilita implementarea și monitorizarea progresului față de principiile, valorile și angajamentele OGP. OSC din Moldova susțin pe deplin această recomandare.

2. Utilizarea unui limbaj specific angajamentelor și includerea mai multor angajamente care vizează participarea și responsabilitatea publică.

Cercetătorul IRM și reprezentanții societății civile sunt de părerea, că Planul de Acțiuni ar trebui să conțină un limbaj specific angajamentelor. Cercetătorul IRM recomandă, de asemenea, că următorul Plan de Acțiuni să includă mai multe angajamente care vizează participarea civică și responsabilitate publică. Angajamentele de natură tehnologică ar putea merge mână în mână cu alte angajamente offline, ambițioase ce țin de schimbările din sectorul public. Mai mult accent ar putea fi făcut pe construirea capacităților funcționarilor publici de a adopta principiile de guvernare deschisă, ca parte muncii lor și identificarea campionilor în cadrul Guvernului.

3. De a scoate în evidență pe website-ul Moldovei aspectele conexe cu OGP.

Cercetătorul IRM recomandă ca toate procesele care conduc la adoptarea planurilor de acțiuni, inclusiv implicările OSC-le și evenimentele relevante ale constituienților, să fie documentate și publicate pe site-ul OGP Moldova. Acestea ar trebui să fie publicate într-un interval de timp adecvat pentru ca părțile interesate să-și exprime opiniile, asigurând astfel implicarea deplină a părților interesate în procesul de luare a deciziilor.

| CRITERIA | 2011 | CURRENT | CHANGE | EXPLANATION |
|-------------------------------------|---------------------------|--------------------------|-----------|---|
| Budget transparency ⁱ | ND | ND | < ↑ = ↓ > | 4 = Executive's Budget Proposal and Audit Report published 2 = One of two published 0 = Neither published |
| Access to information ⁱⁱ | 4 | 5 | < ↑ = ↓ > | 4 = Access to information (ATI) Law 3 = Constitutional ATI provision 1 = Draft ATI law 0 = No ATI law |
| Asset Declaration ⁱⁱⁱ | 4 | 4 | < ↑ = ↓ > | 4 = Asset disclosure law, data public 2 = Asset disclosure law, no public data 0 = No law |
| Citizen Engagement (Raw score) | 4 (7.94) ^{iv} | 4 (7.94) ^v | < ↑ = ↓ > | EIU Citizen Engagement Index raw score: 1 > 0 2 > 2.5 3 > 5 4 > 7.5 |
| Total / Possible (Percent) | 12/12 (100%) | 13/12 (108%) | < ↑ = ↓ > | 75% of possible points to be eligible |

NOTĂ METODOLOGICĂ

Acest raport se bazează pe o abordare metodologică mixtă: analiza documentelor (documente de politici publice, proiecte de legi, regulamente, site-urile oficiale, portaluri informaționale, agendele ședințelor

OGP și CNP), analiza angajamentelor, precum și observarea procesului de elaborare a celui de al doilea plan de acțiune, două întâlniri cu constituienții și interviuri individuale cu reprezentanți ai agențiilor guvernamentale de implementare și OSC-le.



Gheorghe Caraseni, evaluator și expert în dezvoltare organizațională, conduce Organizația de Consultanță și Training CARASENI, o organizație de evaluare și dezvoltare organizațională cu sediul în Chișinău, Moldova. Gheorghe a efectuat cercetări și consultări cu diferite organizații cu privire la aspectele de guvernare deschisă, transparență și administrație publică locală. Autorul dorește să multumească lui Vadim Cojocar pentru asistență în înțelegerea aspectelor tehnologice.

Open Government Partnership

INDEPENDENT REPORTING MECHANISM

Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă își propune să asigure acordarea de angajamente concrete din partea guvernelor pentru a promova transparența, abilita cetățenii, lupta împotriva corupției, precum și valorifica noi tehnologii pentru consolidarea guvernării. Mecanismul Independent de Raportare OGP (IRM) evaluează elaborarea și implementarea planurilor de acțiuni pentru a încuraja dialogul dintre constituienți și a îmbunătăți responsabilitatea.

¹ "Global Partnership for Social Accountability, <http://www.thegpsa.org/sa/>

² "Anunt de Selectare a Membrilor Consiliului National Pentru Participare," <http://particip.gov.md>, <http://bit.ly/1KY578i>

³ Vezi: <http://www.cnp.md/ro/despre-cnp/prezentarea-general>

⁴ For more information, see Table 1 in <http://internationalbudget.org/what-we-do/open-budget-survey/>. For up-to-date assessments, see <http://www.obstracker.org/>

⁵ The two databases used are Constitutional Provisions at <http://www.right2info.org/constitutional-protections> and Laws and draft laws <http://www.right2info.org/access-to-information-laws>

⁶ Simeon Djankov, Rafael La Porta, Florencio Lopez-de-Silanes, and Andrei Shleifer, "Disclosure by Politicians," (Tuck School of Business Working Paper 2009-60, 2009): [://bit.ly/19nDEfk](http://bit.ly/19nDEfk); Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), "Types of Information Decision Makers Are Required to Formally Disclose, and Level Of Transparency," in *Government at a Glance 2009*, (OECD, 2009). [://bit.ly/13vGtqS](http://bit.ly/13vGtqS); Ricard Messick, "Income and Asset Disclosure by World Bank Client Countries" (Washington, DC: World Bank, 2009). [://bit.ly/1cloyf](http://bit.ly/1cloyf); For more recent information, see <http://publicofficialsfinancialdisclosure.worldbank.org>. In 2014, the OGP Steering Committee approved a change in the asset disclosure measurement. The existence of a law and *de facto* public access to the disclosed information replaced the old measures of disclosure by politicians and disclosure of high-level officials. For additional information, see the guidance note on 2014 OGP Eligibility Requirements at <http://bit.ly/1EJLJ4Y>

⁷ Economist Intelligence Unit, "Democracy Index 2010: Democracy in Retreat" (London: Economist, 2010). Available at: [://bit.ly/eLC1rE](http://bit.ly/eLC1rE)

⁸ Economist Intelligence Unit, "Democracy Index 2014: Democracy and its Discontents" (London: Economist, 2014). Available at: <http://bit.ly/18kEzCt>



Independent Reporting Mechanism
Open Government Partnership
c/o OpenGovHub
1110 Vermont Ave NW Suite 500
Washington, DC 20005

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM